

**Якубова М.Г.**  
*студентка,*  
*Інститут управління і права*  
*Національного юридичного університету*  
*імені Ярослава Мудрого*

## **РОЗВИТОК КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

На сучасному етапі в Україні активно обговорюються можливі зміни до законодавства України щодо захисту економічної конкуренції.

До питання щодо тенденцій вдосконалення законодавства України про захист економічної конкуренції зверталися О. О. Бакалінська, О. В. Безух, Б. В. Деревянко, В. С. Лук'янець, Р. Г. Щокін та інші.

Із підписанням Україною Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) наша держава стала на шлях активної євроінтеграції, що означає необхідність дотримання європейських стандартів у всіх сферах господарської діяльності. Так, розвитку економічної конкуренції присвячена глава 10 розділу IV Угоди про асоціацію, де зазначено, що Сторони визнають важливість вільної та неспотвореної конкуренції у торговельних відносинах, забезпечують застосування законодавства про конкуренцію, яке ефективно протидіє правопорушенням у сфері економічної конкуренції, визнають важливість застосування свого відповідного законодавства про конкуренцію у прозорий, своєчасний та недискримінаційний спосіб, поважаючи принципи процесуальної справедливості та права на захист [7].

В наукових колах існує багато позицій щодо стану конкурентного законодавства України на сучасному етапі. Так, О. О. Бакалінська зазначала, що необхідною умовою для розвитку і належного функціонування ринкової економіки є створення єдиної внутрішньо узгодженої системи регулювання добросовісних конкурентних відносин. Окрім того, вдосконалення правового регулювання конкурентних відносин має бути спрямовано не на витіснення ринкових регулюючих механізмів, які вже створені та діють, а на їх підтримку, доповнення і зміцнення [1]. Б. В. Деревянко дійшов до висновку, що українське конкурентне законодавство загалом відповідає рівню законодавства, що існує в державах із високим рівнем ВВП, однак залишається низькою

якість виконання норм законодавства та застосування санкцій до порушників [2]. В. С. Лук'янець вважає, що в Україні варто запровадити законодавчо врегульований механізм надання та використання державної допомоги суб'єктам господарювання для усунення нерівності порівняно з їхніми закордонними конкурентами., що приведе до підвищення загального добробуту та розвитку економіки України [3]. На сьогодні існують два основні законопроекти, зареєстровані Верховною Радою України та прийняті за основу майбутніх змін до законодавства. Ці законопроекти передбачають суттєві зміни до законів, що регулюють питання захисту економічної конкуренції в Україні.

Основним законопроектом про внесення змін до деяких законів України про захист економічної конкуренції, що має впровадити європейські стандарти в українське конкурентне законодавство, є законопроект № 6723 від 14.07.2017 р. На його основі пропонується внести наступні зміни до чинного законодавства.

По-перше, пропонується усунути подвійне регулювання одних й тих самих правовідносин. По-друге, пропонується вдосконалити процедуру спрощеного порядку розгляду заяв про надання дозволу на концентрацію, а саме доповнити перелік критеріїв, в разі дотримання яких відбувається спрощений порядок розгляду АМКУ заяв [4]. По-третє, планується внесення суттєвих змін щодо низки норм, які регулюють порядок розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, накладення стягнень за порушення та виконання рішень про накладення штрафів за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Відповідно до цих пропозицій планується запровадження поняття малозначності порушення, що надасть можливість органам АМКУ право відмовити у розслідуванні, а також закрити справу, якщо діяння має лише формальні ознаки порушення конкурентного законодавства, однак суттєво не впливає на конкуренцію на ринку; підвищення розміру максимального штрафу, який може накладатися органами Комітету іншими, ніж АМКУ та адміністративні колеги АМКУ, до 10 000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Щодо процедури примусового стягнення штрафів, то передбачається скасування процедури стягнення АМКУ накладеного штрафу виключно в судовому порядку; скасування пені за прострочення сплати штрафу; розширення прав АМКУ – можливість видачі наказу про примусове стягнення суми накладеного штрафу, що матиме силу виконавчого документа; надання 50-відсоткової знижки, якщо суб'єкт

господарювання сплатить штраф добровільно протягом 1 місяця після отримання рішення АМКУ про накладення штрафу [4].

Інший законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення принципів процесуальної справедливості та підвищення ефективності проваджень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції» № 6746 від 17.07.2017 передбачає внесення змін до основних законів у сфері захисту економічної конкуренції, зокрема щодо вдосконалення процедури розслідування у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Цим законопроектом пропонується внести близько 12 змін до чинних нормативно-правових актів. Окремо варто зазначити, що цей законопроект заснований на європейських стандартах регулювання конкурентних відносин, враховані норми Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практика Європейського Суду з прав людини. Так, цим законопроектом пропонується законодавчо закріпити права осіб, які беруть участь у справах, що розглядаються органами АМКУ, зокрема забезпечення особі, щодо якої розпочато справу, права знати у вчиненні якого порушення вона підозрюється; право особи користуватися послугами перекладача; право ознайомлюватись з матеріалами справи та усіма доказами, на яких ґрунтуються рішення АМКУ; право у справі бути заслуханою до прийняття органом АМКУ рішення (аналогічно відповідному інституту в конкурентному праві ЄС); право надавати зауваження та коментарі до пояснень своїх працівників, які не були уповноважені надавати пояснення від імені такої юридичної особи, надавали пояснення з питань, що пов'язані з виконанням ними своїх службових обов'язків; право заявляти відводи посадовим особам АМКУ, які здійснюють щодо неї окремі процесуальні дії під час розгляду справи, за наявності на те відповідних підстав; право на оскарження рішень АМКУ [5].

Отже, наразі в Україні йде активний процес імплементації європейських стандартів до конкурентного законодавства. Але, як слушно зазначила О. О. Бакалінська, ефективність правового регулювання конкурентних відносин багато в чому залежить від правозастосовної практики, але в нашій країні незважаючи на високий рівень розвитку нормотворчої діяльності, рівень правозастосування залишається неефективним [1].

На нашу думку, також обґрунтованим було б прийняття Конкурентного процесуального кодексу України, концепція якого була

схвалена ще у 2002 році. Прийняття кодифікованого нормативно-правового акту, який об'єднав би всі відповідні процесуальні норми та надав би змогу забезпечити діяльність АМКУ у відповідності до вимог статей 6 і 19 Конституції України, згідно з якими органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [6]. На сьогодні ж багато процесуальних питань регулюються нормативно-правовими актами Антимонопольного комітету України.

### Список використаних джерел:

1. Бакалінська О. О. Проблеми і перспективи розвитку конкурентного законодавства України / Ольга Олегівна Бакалінська. // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 3. – С. 17-21. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkur\\_2013\\_3\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkur_2013_3_5) (дата звернення: 25.03.2018).
2. Дерев'янюк Б. В. Щодо тенденцій формування законодавства про захист від недобросовісної конкуренції / Богдан Володимирович Дерев'янюк // Право і суспільство. – 2014. – № 3. – С. 103-109. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis\\_2014\\_3\\_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2014_3_19) (дата звернення: 25.03.2018).
3. Лук'янець В. С. Шляхи адаптації антимонопольного законодавства України до конкурентного права ЄС / Валентина Станіславівна Лук'янець // Часопис Академії адвокатури України. – 2011. – № 4. – С. 1-8. URL: <http://e-pub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/404/425> (дата звернення: 25.03.2018).
4. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України про захист економічної конкуренції № 6723 від 14.07.2017. – URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=62290](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62290) (дата звернення: 23.03.2018).
5. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення принципів процесуальної справедливості та підвищення ефективності проваджень у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції № 6746 від 17.07.2017. – URL: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=62321](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62321) (дата звернення: 23.03.2018).
6. Про схвалення Концепції Конкурентного процесуального кодексу України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 березня 2002 р. № 145-р // Офіційний вісник України. – 2002 р. – № 12. – Ст. 137. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/145-2002-%D1%80> (дата звернення: 23.03.2018).
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: міжнародний документ від 27.06.2014 // Офіційний вісник України. – 2014 р. – № 75. – Том 1, ст. 83. – URL: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984\\_011/paran2820#n2820](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/paran2820#n2820) (дата звернення: 23.03.2018).